

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА,

№

14.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 18-го Февраля — 1838 — Wilno. Piątek. 18-go Lutego.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 10-го Февраля.
Высочайшая Грамота.

Нашему Статскому Советнику, Члену Императорской Россійской Академіи Крылову.

Отличные успѣхи, коими сопровождался ваши долговременные труды на поприщѣ отечественной Словесности, и благородное, истинно Русское чувство, которое всегда выражалось въ произведеніяхъ вашихъ, сдѣлавшихся народными въ Россіи, обращали на себя Наше постоянное вниманіе, въ ознаменованіе коего жалуюемъ васъ Кавалеромъ Императорскаго и Царскаго ордена Нашего Св. Станислава второй степени, знаки коего, при семъ препровождаемые, Повелѣваемъ вамъ возложить на себя и носить по установленію. Пребываемъ къ вамъ Императорскою и Царскою милостію Нашею благосклонны.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

Въ Санктпетербургѣ.
2-го Февраля, 1838 года.

НИКОЛАИ.

— Въ Высочайшемъ Указѣ за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, даннымъ Г. Министру Внутреннихъ Дѣлъ, 25-го Января, изображено: „Пожаръ, истребившій часть Зимняго Дворца Нашего, былъ случаемъ къ новымъ изъявленіямъ усердія Нашихъ вѣрныхъ подданныхъ. По доходящимъ до Насъ отсюду свѣдѣніямъ, люди всѣхъ состояній ревнуютъ, каждый по мѣрѣ средствъ своихъ, содѣйствовать добровольными приношеніями возстановленію сего зданія. Сіи приношенія не будутъ нужны; Мы не принимаемъ ихъ: но чувства, къ нимъ побуждающія, чувства вѣрноподданнической привязанности къ Намъ и Престолу, всегда при всякомъ болѣе или менѣе важномъ событіи обнаруживающіяся съ новою силою, глубоко трогаютъ Наше сердце. Мы желаемъ, чтобъ сіе было также повсюду извѣстно, и для того Повелѣваемъ вамъ чрезъ начальниковъ губерній и Губернскихъ Предводителей Дворянства, которое и въ настоящемъ случаѣ доказало, сколь оно вѣрно своему назначенію и правилу быть первымъ въ дѣйствіяхъ и примѣрахъ усердія, объявить любезнымъ поданнымъ Нашимъ всѣхъ сословій Монаршую признательность Нашу за сіи знаки ихъ приверженности. Они Намъ драгоценнѣе вещественныхъ сокровищъ и изящнѣйшихъ произведеній искусства. Мысль о нелицемѣрной, ни въ какихъ обстоятельствахъ непремѣняющейся любви Нашихъ вѣрныхъ подданныхъ, облегчаетъ для Насъ бремя заботъ и трудностей правленія: ибо въ сей любви Мы видимъ залогъ и будущаго благоденствія, и славы любезнаго Отечества Нашего.“

— Высочайшимъ Указомъ, 11-го Января, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, даннымъ Правительствующему Сенату, Командиру Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса, Генералъ - Лейтенанту Головину, предоставлена та самая власть относительно преданія суду и окончательнаго утвержденія приговоровъ по войскамъ, ему ввѣреннымъ, какою облеченъ былъ его предѣстникъ,

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 10-go Lutego.
Najwyższy Dyplomata.

Naszemu Rady Stanu, Członkowi CESARSKIEY Rosyyskiej Akademii Krylowu.

Odnaczające się postępy, które towarzyszyły długimъ waszymъ pracomъ w zawodzie Literatury oyczystey, i szlachetne, prawdziwie Ruskie uczucie, zawsze się malujące w pismachъ waszychъ, które stały się narodowemi w Rosyi, zwracały na siebie stateczną Naszą uwagę, na dowód której mianujemy was Kawaleremъ CESARSKIEGO i KRÓLEWSKIEGO Orderu Naszego Sw. Stanisława drugiego stopnia, którego znaki przy témъ załączone, Rozkazujemy wamъ włożyć na siebie i nosić podługъ ustaw. Zostajemy ku wamъ CESARSKĄ i KRÓLEWSKĄ łaską Naszą przychylni.

Na autentyku Własną Jego CESARSKIEY MOŚCI ręką podpisano:

W St. Petersburgu,
2-go Lutego 1838 roku.

NIKOLAJ.

— W Najwyższymъ Ukazie z Własnoręcznymъ Jego CESARSKIEY MOŚCI podpisemъ, danymъ P. Ministrowi Spraw Wewnętrznych, 25-go Stycznia, wyrażono: „Pozar, który zniszczył część Zimowego Naszego Pałacu, był powodem do nowychъ oświadczeń gorliwości Naszychъ wiernychъ poddanychъ. Podługъ dochodzącychъ do Nasъ zewsządъ wiadomości, ludzie wszystkichъ stanówъ pragną, każdy w miarę swychъ środkówъ, dopomagać przezъ dobrowolne ofiary do odbudowania tego gmachu. Ofiary te nie będą potrzebne; nie przyjmujemy ichъ: ale uczucia, do tego ichъ pobudzające, uczucia przywiązania wiernychъ poddanychъ ku Namъ i Tronowi, zawsze w każdymъ więcey lub mniej ważnymъ wypadku okazujące się z nową mocą, głęboko poruszają Nasze serce. Chcemy, ażeby to było także wszędzie wiadomemъ, i dla tego Rozkazujemy wamъ przezъ Naczelnikówъ Gubernij i Gubernialnychъ Marszałkówъ Dworzactwa, które i w tymъ razie dowiodło, jak jest wierne swemu przeznaczeniu i powinności byđź pierwszémъ w działaniachъ i przykładachъ gorliwości, oświadczyć kochanymъ poddanymъ Naszymъ wszystkichъ stanówъ Mонарszą Naszą wdzięczność za te okazy ichъ przywiązania. Droższe one NAMъ są od materyalnychъ bogactwъ i najpiękniejszychъ płodówъ sztuki. Myśl o prawdziwey i w żadnychъ okolicznościachъ niezmienney miłości Naszychъ wiernychъ poddanychъ, czyni dla Nasъ lżeyszymъ ciężarъ troskliwości i trudowъ rządzenia: w tey bowiem miłości widzimy rękowmię i przyszley pomyślności, i sławy Narodowey Naszey Oyczyzny.“

— Przezъ Najwyższy Ukaz, 11-go Stycznia, z własnoręcznymъ Jego CESARSKIEY MOŚCI podpisemъ, danymъ Rządzącemu Senatowi, Dowódcy Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego, Jenerał-Porucznikowi Golowinowi, nadano tę samą władzę względnie oddawania pod sąd i ostatecznego utwierdzenia wyrokowъ w woyskachъ, jemu powierzonychъ, jaką miałъ jego poprzednikъ, Jenerał-Adjutantъ Baronъ Rosen, na mocy Najwyższego Ukazu,

Генераль-Адъютантъ Баронъ Розень Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату 3-го Октября 1832 года.

— Государь Императоръ, по всеподданнѣйшему докладу Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, въ 26 день минувшаго Декабря, Высочайше соизволил на предоставленіе Статскому Совѣтнику Гаевскому, независимо отъ должности Вице-Директора Департамента Народнаго Просвѣщенія, исправлять временно и обязанности Цензора при С. Петербургскомъ Ценсурномъ Комитетѣ, съ жалованьемъ, Цензору положеннымъ. (С. П.)

— Правительствующій Сенатъ слушали предложеніе Господина Министра Юстиціи, Тайнаго Совѣтника и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что по отношенію къ нему Г. Оберъ-Прокурора Святышаго Синода онъ Г. Министръ входилъ въ Комитетъ Гг. Министровъ съ представленіемъ о содержащемся въ монастырѣ, за произведенное въ малолѣтствѣ на 13 году возраста убійство своей матери, пономарскомъ сынѣ Иванѣ Коломенскомъ, обвиняемомъ снова въ неблагонамѣренныхъ поступкахъ и дурномъ поведеніи. На положеніе Комитета послѣдовало собственноручное Его Императорскаго Величества повелѣніе: „Подобныхъ людей всегда отдавать въ крѣпостныя арестанты.“ (Опуб. Прав. Сен. 24 Января 1838 г. (С. В.)

Извлеченіе изъ Высочайше утвержденного 29 Декабря 1837 г. Положенія о Комиссіи, учрежденной при Кабинетѣ Его Величества, для возобновленія Императорскаго Зимняго Дворца.

I. Комиссіи предлежитъ какъ устройство и отдѣлка Дворцоваго зданія вообще, такъ и внутреннее онаго украшеніе и меблировка. Комиссія состоитъ, подъ предсѣдательствомъ Министра Императорскаго Двора, изъ Членовъ, Главныхъ Архитекторовъ и Канцеляріи. Членами Комиссіи назначаются: Оберъ-Шталмейстеръ Князь Долгоруковъ, Генераль-Адъютантъ Клеймишель, Инженеръ-Генераль-Лейтенантъ Готманъ, Кабинета Его Величества; Вице-Президентъ, Гофмейстеръ Князь Гагаринъ и Члены: Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Андреевъ, Камергеръ Сеявинъ, и состоящій въ должности Члена, Коллежскій Совѣтникъ Князь Грузинскій. Главные Архитекторы суть: 4-го класса Штаубертъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Стасовъ и Надворный Совѣтникъ Брюлловъ.

II. Комиссія, въ отношеніи подлежащихъ ей предметовъ занятій, раздѣляется на двѣ части: а) Хозяйственную, и б) Искусственную. Къ части хозяйственной относятся всѣ распоряженія по предмету производства работъ и устройству Дворца. Она также вызываетъ желающихъ производить торги, дѣлаетъ нужныя покупки, и распоряжаетъ выдачу суммъ по расходамъ утвержденнымъ. — Къ части искусственной принадлежитъ непосредственно предварительное разсмотрѣніе проектовъ, чертежей и смѣтъ; всѣхъ предположеній Архитекторовъ и повѣрки отчетовъ въ техническомъ отношеніи; а также составленіе условий на разныя работы по Искусственной части. Сообразно таковому раздѣленію занятій Комиссіи, самыя обязанности по симъ занятіямъ раздѣляются между Членами ея также по частямъ, и возлагаются: По части Хозяйственной: на Оберъ-Шталмейстера Князя Долгорукова, Генераль-Адъютанта Клеймишеля, Вице-Президента Кабинета Его Величества, Гофмейстера Князя Гагарина, и Члена Кабинета, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника Андреева. По части Искусственной: на Генераль-Лейтенанта Готмана, Камергера Сеявина и Коллежскаго Совѣтника Князя Грузинскаго.

III. Комиссія, осмотрѣвъ зданіе Зимняго Дворца, и каждую часть, пожару подвергшуюся въ особенності, немедленно приступаетъ къ составленію по частямъ предположеній и способовъ къ возобновленію зданія, а также всѣхъ необходимыхъ плановъ, чертежей и смѣтъ. Всѣ смѣты составляются Архитекторами: Дѣйствительнымъ Статскимъ Совѣтникомъ Стасовымъ и Надворнымъ Совѣтникомъ Брюлловымъ, каждымъ особо, соответственно той обязанности, которая возлагается на нихъ по Строительной части. Архитекторъ 4-го класса Штаубертъ, въ составленіи смѣтъ не участвуетъ; онъ разсматриваетъ ихъ совмѣстно съ Искусственною частію. При составленіи предположеній и плановъ принимается въ основаніе, что большая часть Дворцоваго зданія должна быть возобновлена такъ точно, какъ она до пожара существовала, съ тѣмъ только, что приводятся въ исполненіе проекты, прежде сего на построеніе новыхъ частей Архитекторомъ Брюлловымъ составленные и Его Императорскимъ Величествомъ уже одобренные, и вновь назначаемыя по внутренности въ некоторыхъ комнатахъ перемѣны.

даного Рządzącemu Senatowi 3-go Października 1832 roku.

— CESARZ JEGO MOŚĆ, po nayuniżeńszém przełożeniu P. Ministra Narodowego Oświecenia, w dniu 26-m zeszłego Grudnia, Naywyżey zezwolił Radzcy Stanu Gajewskiemu, nie zależnie od obowiązków Wice-Dyrektora Departamentu Narodowego Oświecenia, sprawować czasowie i obowiązki Cenzora przy Sankt-Petersburskim Komitecie Cenzury, z płacą, Cenzorowi wyznaczoną. (P. P.)

— Rządzący Senat słuchali przełożenia P. Ministra Sprawiedliwości, Radzcy Taynego i Kawalera Dymitra Wasilewicza Daszkowa, że na odniesienie się do niego P. Ober-Prokurora Najswiętszego Synodu, tenże P. Minister czynił przedstawienie do Komitetu PP. Ministrów o utrzymującym się w monasterze, za popełnione w wieku 13-stu lat zabicie swey matki, synie zakrystyana Janie Kotomeńskim, obwinionym nanowo o niedobre postęпки i złe prowadzenie się. Na postanowienie Komitetu nastąpił Własnoręczny JEGO CESARSKIEY MOŚCI rozkaz: „ Takich ludzi oddawać zawsze do arestantów twierdzowych.“ (Opublikowano przez Rządzący Senat, 21-go Stycznia 1838 roku) (G. Sen.)

WYCIĄG Z NAYWYŻEY UTWIERDZONEY 29 GRUDNIA 1837 r. USTAWY O KOMISSYI, USTANOWIONEY PRZY GABINECIE JEGO CESARSKIEY MOŚCI, DLA ODBUDOWANIA CESARSKIEGO PAŁACU ZIMOWEGO.

I. Do Kommissyi należy tak budowanie i robota Pałacowego gmachu wogólności, jako i wewnętrzne jego przyozdobienie i umeblowanie. Kommissya składa się, pod Prezydencyą Ministra CESARSKIEGO Dworu, z Członków, Głównych Architektów i Kancellaryi. Członkami Kommissyi naznaczeni: Wielki Koniuszy Xiążę Dothorukow, Jenerał-Adjutant Kleinmichel, Jenerał-Porucznik Inżynieryi Hotman, Gabinetu JEGO CESARSKIEY MOŚCI: Wice-Prezydent, Mistrz Dworu Xiążę Gagarin i Członkowie: Rzeczywisty Radzca Stanu Andrejew, Szambelan Sieniawin, i zostający w obowiązku Członka, Radzca Kollegialny Xiążę Gruziński. Głównymi Architektami są: 4-ey Klasy Staubert, Rzeczywisty Radzca Stanu Stasow i Radzca Dworu Briuttow.

II. Kommissya, co do przedmiotów swych zatrudnień, dzieli się na dwie części: a) Gospodarską, i b) Techniczną. Do części gospodarskiej należą wszystkie rozporządzenia co do odbywania robot i budowania Pałacu. Ona także wzywa życzących na targi, uskutecznia potrzebne kupie i rozporządza wydawaniem summ na rozehody wyznaczonych. Do części technicznej należy bezpośrednio poprzednicze rozpatrzenie projektów, planów i obliczeń, wszystkich podań Architektów i sprawdzenie rachunków we względzie technicznym; tudzież ułożenie warunków na różne roboty w części technicznej. Zgodnie z tym podziałem zatrudnień Kommissyi, same obowiązki tych zatrudnień rozdzielają się pomiędzy jey Członkami także częściami, i wkładają się: W części Gospodarskiej: na Wielkiego Koniuszego Xięcia Dothorukowa, Jenerał-Adjutanta Kleinmichela, Wice-Prezydenta Gabinetu JEGO CESARSKIEY MOŚCI, Mistrza Dworu Xięcia Gagarina, i Członka Gabinetu, Rzeczywistego Radzcę Stanu Andrejewa. W części Technicznej: na Jenerał-Porucznika Hotmana, Szambelana Sieniawina i Radzcę Kollegialnego Xięcia Gruzińskiego.

III. Kommissya, obeyrzawszy budowę Pałacu Zimowego, i każdą część, przez pożar zniszczoną, w szczególności przystępuje niezwłocznie do ułożenia częściowych projektów i sposobów do odbudowania pałacu, tudzież wszystkich potrzebnych planów, rysunków i obliczeń. Wszystkie wyliczenia układają Architekci: Rzeczywisty Radzca Stanu Stasow i Radzca Dworu Briuttow, każdy osobno, odpowiednio temu obowiązkowi, który się na nich wkłada w części Budowniczej. Architekt 4-ey klasy Staubert, w układaniu wyliczeń nie uczestniczy; rozpatruje on je razem z częścią techniczną. Przy układaniu projektów i planów przyjmuje się za zasadę, że większa część budowy Pałacu powinna być odnowiona tak zupełnie, jak była przed pożarem, z tѣm tylko zastrzeżeniem, że przyprowadzają się do skutku projekta, pierwey na odbudowanie nowych części przez Architekt. Briuttowa ułożone i przez JEGO CESARSKĄ MOŚĆ już utwierdzone, jako też nowo naznaczone w niektórych pokojach odmiany wewnętrzne.

IV. Главные Архитекторы: Действительный Статскій Советникъ Стасовъ и Надворный Советникъ Брюлловъ, суть распорядители работъ. *Первому* изъ нихъ поручается возобновленіе Дворцоваго зданія вообще, наружная онаго отдѣлка и внутренняя отдѣлка обѣихъ церквей и всѣхъ залъ. *Последнему* предоставляется вся отдѣлка внутреннихъ комнатъ. Старшій Архитекторъ, 4-го класса Штаубертъ, не принимая на себя частной обязанности распорядителя работъ, ревизуетъ всѣ строительныя работы и имѣетъ общій надзоръ за успѣшнымъ, прочнымъ и правильнымъ оныхъ производствомъ. (С. В.)

Бендеры, 16-го Января. 11 минутъ Января, въ 9 часовъ вечера, жители города Бендеръ встревожены были довольно сильнымъ землетрясеніемъ; три продолжительныхъ удара непрерывно слѣдовали одинъ за другимъ, продолжаясь всего болѣе двухъ минутъ; послѣдній былъ особенно силенъ. Сотрясеніе происходило, по видимому, въ направленіи отъ сѣверо-востока къ юго-западу; ему предшествовалъ сильный подземный гулъ, подобно разразившемуся вдали грому; за 10 минутъ до землетрясенія при чистомъ небѣ, тихомъ воздухѣ и яркомъ сіяніи звѣздъ, видны были спустившіяся по воздуху на западъ и востокъ метеоры, а во время самаго землетрясенія въ той же сторонѣ сверкнула молнія (?); въ минуту землетрясенія термометръ показывалъ 25 градусъ мороза.

На другой день послѣ этого страшнаго явленія, утромъ 12 Января, небо сдѣлалось облачно и термометръ показывалъ уже только 6 градусовъ морозу.

— *Рейны* (Бессараб. Области) 17 Января. Въ началѣ 9 часа по полудни, 11 Января, здѣсь происходило колебаніе земли съ чрезвычайно сильными подземными ударами; оно продолжалось около четырехъ минутъ. Городскія зданія потерпѣли при этомъ большое поврежденіе; земля береговъ отъ Рейны внизъ по рѣкѣ Дунаю во многихъ мѣстахъ провалилась, и потоплена водою. 13 ч. по полудни въ 5-мъ часу снова было замѣтное потрясеніе земли, но въ этотъ разъ оно никакихъ несчастныхъ послѣдствій не произвело.

— *Леовъ*, (Бессараб. Области) 17 Января. 11 Января, въ половинѣ 9-го часа вечеромъ, при большой мглѣ въ воздухѣ, ощущены были три сильныхъ, а 13-го Января въ исходѣ 3-го часа утромъ и 15-го Января по полудни въ половинѣ 4-го часа, два легкіе удара землетрясенія, слѣдовавшіе одинъ за другимъ, съ запада къ востоку; первые изъ нихъ продолжались по двѣ, а послѣдніе по одной минутѣ. 11 числа второй ударъ сопровождался необыкновеннымъ подземнымъ гуломъ и былъ такъ силенъ, что колокола въ церквахъ сами собою зазвонили, а въ прочихъ зданіяхъ стѣны, потолки и крыши сильно трещали; трубы, печи, стекла изъ оконъ, падали. Люди въ испугъ выбѣгали изъ домовъ; вой, ревъ животныхъ еще болѣе увеличивали всеобщій страхъ. Впрочемъ нынѣшнее землетрясеніе никакихъ особенно важныхъ послѣдствій не произвело.

— 11 Января, въ 9 часовъ вечера, жители Измаила приведены были въ ужасъ сильнымъ землетрясеніемъ; подземный гулъ и колебаніе земли продолжались не болѣе трехъ минутъ, и имѣли направленіе отъ сѣверо-запада къ юго-востоку. Къ счастью, это случилось не во время общаго сна: многіе выбѣжали изъ домовъ, и тѣмъ избавились отъ слѣдствій разныхъ обрушеній внутри домовъ. Надобно замѣтить при этомъ, что землетрясеніе было сильнѣе на высотѣ города, гдѣ ни одинъ домъ не остался безъ поврежденія; напротивъ того, изъ живущихъ на скатѣ горы къ рѣкѣ Дунаю, очень немногіе потерпѣли отъ землетрясенія, и не такъ сильно чувствовали подземныя раскаты; на рѣкѣ — которая покрыта льдомъ, — никакихъ значительныхъ слѣдовъ отъ землетрясенія не замѣчено.

Не говоря уже о чувствительныхъ убыткахъ, понесенныхъ при этомъ происшествіи здѣшними жителями, всеобщее сожалѣніе возбуждаетъ соборъ Пресвятыя Богородицы, который во многихъ мѣстахъ поврежденъ; особенно въ сводахъ надъ алтаремъ, оказались двѣ трещины столь большія, что врядъ ли можно будетъ производить богослуженіе въ этомъ храмѣ.

Всѣ помнящіе землетрясеніе, бывшее здѣсь въ Ноябрь 1829 г. увѣряютъ, что нынѣшнее было гораздо сильнѣе и продолжительнѣе.

— *Журжа, 12 Января.* 11 ч. Января, въ 3 часовъ по полудни, здѣсь было величайшее землетрясеніе, продолжавшееся 2 минуты и 5 секундъ. Зданія столь сильно поколебались, что въ цѣломъ городѣ едва ли остался хотя одинъ домъ, гдѣ бы не произошло значительныхъ поврежденій, трещинъ и даже паденія стѣнъ и печей. (Сиб. В.)

V. Główni Architekci Rzeczywisty Radca Stanu Stasow i Radca Dworu Briulłow, są rozrządzielami robot. *Pierwszemu* z nich porucza się odnowienie Pałacu w ogólności, zewnętrzne jego ukończenie i wewnętrzne ukończenie obu kaplic i sal wszystkich. *Ostatniemu* zostawuje się całe ukończenie pokojow wewnętrznych. Starszy Architekt, 4-tey Klasy Staubert, nie biorąc na siebie szczególnego obowiązku rozrządziela robot, rewiduje wszystkie roboty budownicze i ma ogólny nadzor nad szybkim, trwałym i regularnym ich wykonaniem. (G. Sen.)

Bender 16-go Stycznia. Dnia 11-go zeszłego Stycznia, o dziewiątej wieczorem, mieszkańcy miasta Benderu przestraszeni byli dość mocnym trzęsieniem ziemi; trzy przeciągłe uderzenia nieprzerwanie jedno za drugim następowały, w ogólności trwały więcej jak przez dwie minuty; ostatnie było najmocniejsze. Wstrząśnienie, jak się zdaje, było w kierunku od północy - wschodu na południo-zachód; wstrząśnienie to było poprzedzone mocnym łoskotem podziemnym, podobnym do rozlegającego się w oddaleniu grzmotu; 10-cią minutami przed trzęsieniem, wśród czystego nieba, cichego powietrza i mocnego światła gwiazd, widziany był, spuszczający się w powietrzu w stronie zachodniej, meteor jasny, a w czasie samego trzęsienia w tejże stronie mignęła błyskawica (?); w chwili trzęsienia ziemi termometr wskazywał 25 stopni mrozu.

Nazajutrz po tym strasnym zjawisku, zrana 12 stycznia, niebo było pochmurne, a termometr wskazywał już tylko 6 stopni mrozu.

Rejny, (Obwodu Bessarabskiego) 17-go Stycznia. O godzinie dziewiątej wieczorem, 11-go Stycznia, dało się tu uczuć trzęsienie ziemi z nadzwyczajnie mocnymi podziemnymi eksplozjami, trwające około czterech minut. Budowy mieskie zostały przy tym bardzo uszkodzone; ziemia brzegow od Rejnow w dół po nad rzeką Dunajem w wielu miejscach zapadła, i zalana została wodą. Dnia 15-go o piątej z południa znowu dało się czuć wstrząśnienie ziemi, ale żadnych już nieszczęśliwych skutkow nie zrządziło.

Leow, (Obwodu Bessarabskiego) 17-go Stycznia. Dnia 11-go Stycznia, o pół do dziewiątej wieczorem, przy wielkiej mgle w powietrzu, dały się czuć trzy mocne, a 13-go Stycznia po trzeciej godzinie zrana i 15-go Stycznia o pół do czwartej z południa, dwie lekkie eksplozje trzęsienia ziemi, jedna po drugiej, z zachodu na wschód; pierwsze z nich trwały po dwie, a ostatnie po jednej minucie. Dnia 11-go eksplozja druga dała się czuć z nadzwyczajnym szumem podziemnym i tak była mocna, że dzwony w kościołach same zadzwoniły, a w niektórych domach ściany, sufity i dachy mocno trzeszczały; kominy, piece, szyby z okien padały, ludzie w przelęknieniu wybiegli z domow; wycie i ryczenie zwierząt jeszcze więcej powiększało przestach powszechny. Zresztą to trzęsienie ziemi żadnych znacznych uszkodzeń nie zrządziło.

— Dnia 11-go Stycznia, o dziewiątej wieczorem, mieszkańcy Izmailowa przelęknieni byli mocnym trzęsieniem ziemi; łoskot podziemny i wahanie się ziemi, trwały nie dłużej nad trzy minuty, i miały kierunek z północy-zachodu na południo-wschód. Szczęściem, że się to zdarzyło nie w czasie nocy i wielu wybiegło z domow, przez co unikło skutkow różnych zawaleń wewnątrz doma. Przytém zauważyć potrzeba, że trzęsienie mocniejsze było na wyższym miejscu miasta gdzie żaden dóm nie został bez uszkodzenia; gdy tymczasem z mieszkających na pochyłości góry ku Dunajowi, bardzo nie wiele ucierpiało od trzęsienia, i nie tak wyraźnie słyszeli łoskot podziemny; na rzece — lodem pokrytej, — żadnych znacznych śladow trzęsienia nie dostrzeżono.

Nie mówiąc już o dotkliwych stratach, które tu teysi mieszkańcy ponieśli przy tym wypadku, wszyscy żałują nadewszystko Soboru Opieki Najświętszey Panny, który w wielu miejscach został uszkodzony; szczególnie w sklepieniu nad ołtarzem, okazały się dwie rysy tak wielkie, że zaledwie odbywać można będzie nabożeństwo w tej świątyni.

Wszyscy pamiętający trzęsienie ziemi, które było tu w Listopadzie roku 1829, zapewniają, że terazniejsze było daleko mocniejsze i dłuższe.

— *Żurża 12 Stycznia.* Dnia 11-go Stycznia, o ósmey wieczorem, było tu wielkie trzęsienie ziemi, trwające 2 minuty i 5 sekund. Budowy tak mocno się wachały, że w całym mieście ledwo kilka domow zostało, w których nie zrządzono znacznych uszkodzeń, rysow, a nawet obalenia ścian i piecow.

— Въ Сѣверной Пчелѣ (1-го Февраля) помѣщено извѣстiе объ учрежденiи общества для застрахованiя земныхъ произрастенiй отъ физическxъ бѣдствiй. — Почитаемъ неизлишнимъ сообщить и нашимъ читателямъ напечатанную въ сей газетѣ статью объ этомъ общепользномъ предпрiятii.

„Россия, по обширности своихъ полей и многочисленному классу земледѣльцевъ, не только что продовольствуетъ внутренними способами все огромное народонаселенiе Имперiи, но ежегодно отпускаетъ за границу, на многiе миллионы рублей, зерноваго хлѣба: это ясно доказываетъ, какую массу представляетъ ежегодный сборъ земныхъ произрастенiй въ Россii. Чтобы съ точностию опредѣлить это количество, необходимо было бы имѣть положительное свидѣнiе о числѣ ежегодно производимыхъ посѣвовъ? Но какъ съ должною точностию имѣть таковыя свидѣнiя вовсе невозможно, то всего легче опредѣлить это количествомъ потребленiя. Полагая, по самому малому расчету, что изъ пятидесяти миллионъ жителей, въ средней пропорцiи лѣтъ, пола, состоянiя, разнообразныхъ цѣнъ и средствъ, каждый употребляетъ въ пищу земныхъ отечественныхъ произрастенiй ежегодно только на 36 р. 50 к. (т. е. на 10 к. ежедневно), общiй выводъ составитъ около двухъ тысячъ ста миллионъ рублей, не включая сюда цѣнности количества посѣвовъ и отпусковъ за границу, что весьма приблизительно опредѣляетъ массу ежегоднаго сбора зерноваго хлѣба въ Россii.

Всемъ извѣстно, что земледѣлие есть одна изъ основныхъ причинъ богатства и благосостоянiя многочисленнѣйшаго класса жителей въ Россii. Но многообразiе климатовъ и почвъ очень часто подвергаетъ посѣвы разнообразнымъ физическимъ бѣдствiямъ, разрушающимъ ожидаемый урожай и производящимъ крайности, голодъ и всякаго рода бѣдствiя. Конечно, въ общемъ составѣ, эти случаи малозначительны, но тѣмъ не менѣе гибельны для того владѣльца, котораго постигаютъ. А кто именно можетъ поручиться, что его посѣвы никогда не подвергнутся неурожаю? Есть ли хотя одно поле, на коемъ десятки лѣтъ производятся посѣвы, ни разу не подвергшееся неурожаю, и можно ли предузнать, когда именно это случится? Большия переменны физическiя во временахъ года, градъ, безвременные морозы, саранча и тысячи другихъ причинъ, въ самое краткое время уничтожаютъ годовую надежду земледѣльца, въ частности или совсѣмъ. Кому изъ владѣльцевъ, получающихъ свои доходы отъ земныхъ произрастенiй, не случилось испытать крайности, происходящiя отъ неурожая? Всякiй согласится, что ежели въ цѣлой Имперiи царствуетъ изобилiе, а только поля нѣсколькихъ владѣльцевъ подверглись неурожаю, то, тѣмъ не менѣе, послѣднiе страдаютъ, и всеобщее изобилiе не сколько не облегчаетъ ихъ участи и невознаграждаетъ ихъ потерю, а это можетъ случиться сегодня съ однимъ, а завтра съ другимъ! И гдѣ средства предузнать или отвратить бѣдствiе? Вся благомыслящiе владѣльцы думали о способахъ обезпечить себя отъ неурожая. А какъ это сдѣлать? Ближайшее средство, условиться между собою, всякiй разъ дѣлать добровольную складку въ пользу потернншаго неурожая; но это трудно согласить и въ одной губернiи, не только въ цѣломъ пространствѣ огромной Имперiи. А сколько тутъ встрѣтятся препятствiй, недоразумѣнiй, споровъ и тому подобнаго, при отдаленности, существующей между разными частями государства. Дабы согласить таковыя противоположности, необходимо было учрежденiе такого рода, которое, сосредоточивая изъ общаго цѣлаго массу доходовъ, для пособiя постигнутыхъ неурожаемъ, представляло бы, такъ сказать, посредника между цѣлымъ многочисленнымъ классомъ земледѣльцевъ въ Россii, для взаимнаго обезпеченiя другъ друга на случай неурожая.

Для этой цѣли, какъ мы слышали, учреждается въ С. Петербургѣ: общество для застрахованiя земныхъ произрастенiй отъ физическxъ бѣдствiй въ Россiйской Имперiи.

Главное основанiе, на коемъ общество утверждается: взимая маловажныя премii съ застрахованныхъ посѣвовъ во всемъ пространствѣ Россii, быть всегда въ готовности помогать, въ частности и въполнѣ, тѣмъ, у кого случится неурожай. Оно представляетъ учрежденiе именно такого рода, какъ сказано выше, черезъ посредство коего весь многочисленный классъ земледѣльцевъ въ Россii будетъ вспомоществовать другъ другу на случай внезапнаго физическаго бѣдствiя, въ какомъ бы мѣстѣ это ни случилось. Всякiй застрахователь будетъ руководимъ утѣшительною мыслию; что платя ежегодно почти ничтожную премii, онъ обезпечиваетъ себя и семейство отъ случайностей неурожая; и способствуетъ въ обезпеченiю цѣлой Имперiи навсегда отъ неурожая,

— W Pszczole Północnej (1-go Lutego) znajduje się wiadomość o zawarciu się towarzystwa do assekuracyi plodow ziemnych od nieszczęść fizycznych. — Poczytujemy za rzecz potrzebną udzielić i naszym czytelnikom wydrukowany w gazecie tej artykuł o tém, powszechnie użytecznym przedsięwzięciu.

„Rosyja, dla obszerności swych pól i liczney klasy rolników, nie tylko że opatruje w wewnętrzne sposoby całą ogromną ludność Cesarstwa, ale corok wysyła za granicę, na kilka milionow rubli, zboża w ziarnie: to widocznie przekonywa, jaką masę stanowi coroczny plon ziemnych produktow w Rosyji. Ażeby z pewnością można było oznaczyć tę ilość, trzeba byłoby koniecznie mieć dokładną wiadomość o ilości corocznych zasiewow. Ale że z należytą pewnością zupełnie mieć takowych wiadomości nie podobna, przeto uaylatwiej jest oznaczyć to przez ilość z potrzebowania. Sądząc z najmniejszego przypuszczenia, że z pięćdziesięciu milionow mieszkańców, w średniej proporcji lat, płci, stanu, rozmaitych cen i środków, każdy używa na pokarm oczyszczonych produktow ziemskich corocznie tylko na 36 rub. 50 kopiejek (to jest: na 10 kop. codziennie), ogólny wypadek uczyni około dwóchkroć sta tysięcy milionow rubli, nie łącząc w to wartości zasiewow i wywozu za granicę, co z małą bardzo różnicą wykazuje masę corocznego plonu zboża w Rosyji.

Wiadomo wszystkim, że rolnictwo jest jedną z gruntnownych źródeł bogactwa i dobrego bytu nayliczniejszey klasy mieszkańców w Rosyji. Ale różnaitość klimatow i gruntow, bardzo często wystawia zasiewy na różne nieszczęścia fizyczne, które niszczą nadzieje oczekiwanego urodzaju i sprowadzają ostateczność, głód i wszelkiego rodzaju nieszczęścia. W ogólnym składzie zdarzenia te są bez wątpienia małe znaczące, ale nie mniej przeto zgubne dla tego właściciela, którego dotkną. A któż z pewnością może zaręczyć, że zasiewy jego nie ulegną nigdy nieurodzajowi? Jestże choć jedno pole, któreby przezdziesięć lat będąc zasiewane, żadnego razu nie uległo nieurodzajowi, możnaż przewidzieć, kiedy mianowicie to się przytrafi? Wielkie odmiany fizyczne w porach roku, grad, niewczesne, mrozy, szarańcza i tysiące innych przyczyn, w naykrótszym czasie niszczą roczną nadzieję rolnika, w części albo zupełnie. Komu z właścicieli, otrzymujących swe dochody z produktow ziemskich, nie zdarzyło się doświadczyć ostateczności, z nieurodzaju pochodzących. Každy się zgodzi, że jeżeli w całym Cesarstwie panuje obfitość, a tylko pola kilku właścicieli, uległy nieurodzajowi, wtedy ci ostatni nie mniej przez to cierpią, i powszechny urodzaj najmniejszey nie przynosi ulgi w ich losie i strat ich nie wynagradza, a jednak to może się przytrafić dzisiaj jednemu, a jutro drugim. Gdzież są środki przewidzenia albo zapobieżenia nieszczęściu? Wszyscy dobrze myślący właściciele, starali się wynajdywać sposoby zabezpieczenia siebie od nieurodzaju. Ale jak to zrobić? Naybliższy jest środek, zawrzeć między sobą umowę, ażeby za każdym razem czynić dobrowolną składkę na rzecz dotkniętego nieurodzajem; ale na to ciężko jest zgodzić w jednej nawet Gubernii, nie tylko w całej przestrzeni ogromnego Państwa. Ileż tu napotka się przeszkod, niewyrzumień, sprzeczek i t. d., przy takiej odległości pomiędzy różnemi częściami Państwa. Dla pogodzenia tych sprzeczności, dawała się czuć konieczna potrzeba takiego rodzaju zaprowadzenia, któreby łącząc w jedno z ogólney całości masę dochodow, dla wspanożenia dotkniętych nieurodzajem, stanowiło, że tak powiem, pośrednika pomiędzy całą liczną klasą rolników w Rosyji, dla wspólnego zabezpieczenia się na przypadek nieurodzaju.

W tym celu, jak słyszeliśmy, zawiązuje się w S. Petersburgu: Towarzystwo assekuracyi plodow ziemskich od nieszczęść fizycznych w Cesarstwie Rosyjskim.

Główną zasadą, na której się towarzystwo zawiązuje, jest: ażeby, pobierając małe premia od assekrowanych zasiewow w całej przestrzeni Rosyji, bydź zawsze w pogotowiu do wspomozienia częściami i w zupełności, tych, u których się zdarzy nieurodzaj. Towarzystwo to stanowi zakład takiego mianowicie rodzaju, jak już powiedziano wyżej, przez pośrednictwo którego, cała liczna klasa rolników w Rosyji, będzie się wzajemnie wspomagała na przypadek niespodziewanego nieszczęścia fizycznego, w jakimkolwiek miejscu to się zdarzy. Každy assekurant powodowany będzie pocieszającą myślą, że płacąc corocznie nie prawie nieznaczące premia, zabezpiecza siebie i swą rodzinę od przypadkow nieurodzaju, i dopomaga do zabezpieczenia nazawsze całego Cesarstwa od nie-

голода и сопряженныхъ съ нимъ бѣдствій, всего болѣе отягощающихъ бѣднѣйшій, слѣдовательно, и многочисленнѣйшій классъ жителей. Но если, съ одной стороны, учрежденіе подобнаго рода представляетъ полное обезпеченіе для застрахователей, то тѣмъ не менѣе существенны выгоды, ожидающія акціонеровъ общества. Кому изъ занимающихся политическою экономіею неизвѣстно, что въ средней сложности нѣсколькихъ годовъ, результатъ ежегодныхъ потерь въ отношеніи къ поставкамъ въ Россіи составляетъ не болѣе сотой части? Слѣдовательно, получивъ премію съ 99 частей, должно будетъ удовлетворить одну. Положимъ, что премія въ средней сложности будетъ 2 проц., то за удовлетвореніемъ потери, останется еще равная часть для дивиденда, а потому нѣтъ сомнѣнія, что дивидендъ акцій въ самомъ бѣдственномъ случаѣ будетъ не менѣе 20 проц.

Вникая во все эти подробности, и видя столь ясную общественную пользу въ учрежденіи таковаго общества, мы спѣшимъ обрадовать симъ извѣстіемъ всѣхъ благомыслящихъ соотечественниковъ, и вполне увѣрены, что они, вмѣстѣ съ нами, пожелаютъ ему истинно патріотическому предпріятію всякаго успѣха и скорого начала его дѣйствій для общей пользы.“ (К. Г.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 11-го Февраля

Императоръ пожаловалъ въ Имп. Кор. Тайные Совѣтники своего Интернунція, и полномочнаго Министра при Портѣ Оттоманской, Барона *Штурмера*.

— Въ морскомъ нашемъ корпусѣ произойдутъ нѣкоторыя перемены въ командѣ: Вице-Адмиралъ *Дандоло* командующій эскадрою на Востокъ, будетъ назначенъ въ той же должности въ Венецію а на его мѣсто поступитъ Капитанъ *Бандеире*, командовавший морскимъ постомъ въ Адриатическомъ морѣ. — О преобразованіяхъ въ войскѣ ничего теперь не слышно.

— Программа празднествъ при Коронаціи въ Медіоланѣ представлена на утверженіе Императору; между тѣмъ извѣстно, что все будетъ происходить съ пышностію и великолѣпіемъ. Италіянскіе Дворы соединенные болѣею частью родствомъ съ Австрійскимъ домомъ, объявили о прибытіи своемъ въ Медіоланъ къ этому празднику. (G. C.)

— Изъ Кронштадта, что въ Трансильваніи, пишутъ, что 23 Января, въ девятomъ часу вечера, ощущено было тамъ сильное землетрясеніе. Дома колебались; посуда стоявшая на полкахъ, падала; нѣсколько сотъ печей и множество крышъ и стѣнъ обвалились. Жители оставшіеся по домамъ и разсыпанные по улицамъ, съ безмолвнымъ отчаяніемъ ожидали послѣдствій ужаснаго этаго явленія. При ужасахъ землетрясенія, борьба стихій, громъ и трескъ распавшейся въ нѣсколькихъ мѣстахъ сосѣдственной горы, содѣлали ночь эту памятною въ преданіяхъ Кронштадта. (O. G. Ц. П.)

— По полученнымъ извѣстіямъ, землетрясеніе происходило 23-го ч. не только въ Темесварѣ, но въ Панчовѣ, Вейскирхенѣ, Осавичи, Миклосѣ и старой Орсовѣ. Въ семъ послѣднемъ городѣ оно было столь сильно, что опасались разрушенія всѣхъ домовъ, изъ коихъ ни одинъ не остался безъ поврежденія. Ночные сторожа утверждаютъ, что во время страшнаго сего происшествія, въ некоторыхъ мѣстахъ показывался изъ подъ земли огонь. Домашнія животныя издавали какой-то пискливый голосъ и даже слышны были вой волковъ и ревъ медвѣдей.

— Трансильванская газета уведомляетъ изъ Германштадта отъ 24 Января: „Послѣ безпрерывнаго сильнаго холода, 19, 20 и 21 ч. с. м., наступила при восточномъ вѣтрѣ оттепель, отъ которой совершенно растаялъ снѣгъ въ окрестностяхъ, потомъ 22 и 23 ч. наступила непріятная погода и значительный холодъ. 23-го ч. въ 8½ час. вечера при ясной погодѣ и въ тихомъ воздухѣ, раздался ужасный шумъ, подобно стуку вѣдущихъ черезъ мостъ тяжело нагруженныхъ повозокъ; шумъ продолжался около 2 мин., и въ это время чувствуемы были два сильныя потрясенія земли. Свободно повѣшенный барометръ колебался почти полчаса; столькожъ времени въ воздухѣ слышенъ былъ глухой шумъ. Вскорѣ послѣ потрясенія, ясныя до сихъ поръ облака, покрыты не большою туманъ. Многія зданія и между прочимъ Католическая приходская церковь потерпѣли значительное поврежденіе, даже завалились мѣстами печныя трубы. Изъ жителей никто не подвергся несчастію. (A.P.S.Z.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 10 го Февраля.

Князь *Таллейранъ* три уже дня очень боленъ. Опасаются, чтобы боль во всей силѣ не перешла въ

urodzaju, głodu i połączonych z niemi klęsk, które najbardziej dotyczą najuboższą, a tém samém, i najliczniejszą klasę mieszkańców. Ale jeżeli z jednej strony takiego rodzaju urządzenie obiecuje zupełne zabezpieczenie dla assekurantów, tedy nie mniej pewno są korzyści, oczekujące akcyonistów Towarzystwa. Komu z zajmujących się ekonomią polityczną nie wiadomo, że w średniej proporcji lat kilku, rezultat strat corocznych względnie zasięwu w Rosyi wynosi nie więcey nad część setną? Ztąd wypadła, że otrzymawszy premium od 99-ciu części, trzeba będzie zaspokoić jedną. Daymy, że premium w średniej proporcji będzie, 2 procenta, tedy po zaspokojeniu straty, równa jeszcze część pozostaje na dywidendę, a zatem niema wątpliwości, że dywidenda akcyi w najniepomyślniejszym zdarzeniu będzie nie mnieysza nad 20 procentów.

Wchodząc we wszystkie te szczegóły, i widząc tak jawne dobro-publiczne w zawiązaniu takiego towarzystwa, śpieszymy pocieszyć tą wiadomością wszystkich dobrze myślących rodaków, i zupełnie jesteśmy przekonani, że wszyscy razem z nami, będą życzyli temu, prawdziwie patryotycznemu przedsięwzięciu, powodzenia i rychłego rozpoczęcia jego działań dla dobra powszechnego. (G. Hand.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A.

Wiedeń, 11-go Lutego.

Cesarz Jmć udzielił godność Cesar. Król. Radcy Taynego, Internuncyuszowi swemu i pełnomocnemu Ministrowi przy Porcie Otomańskiej Baronowi *Stürmer*.

— Nasza marynarka ulegnie niejakiemъ zmianomъ w wyższemъ dowództwie: vice-admirał *Dandolo*, mający pod swemi rozkazami eskadrę na Wschodzie, otrzyma takieżъ przeznaczenie w Wenecyi, na jego zaś miejsce pójdzie na Wschód Kapitan *Bendeira*, który dowodził stacją morską na Adryatyku. — O reformach w woysku, tylokrotnie już zapowiadanych, ucichło teraz zupełnie.

— Plan czyli program uroczystości koronacyney w Medyolanie, został już przedstawiony Cesarzowi do zatwierdzenia; témczasemъ wiemy, że wszystko będzie się odbywało z przepychemъ i okazałością. Dwory Włoskie, spokrewnione w największej części z domem Austryackim, zapowiedziały obecność swoją w Medyolanie na czas tey uroczystości. (G. C.)

— Donoszą z Kronsztadu, w ziemi Siedmiogrodzkiej, że w dniu 23-cimъ Stycznia po 8-mey wieczoremъ doświadczyło to miasto nader mocnego trzęsienia ziemi. Domy się chwiały, spadały naczynia stojące na pułkach, obaliło się kilkaset kominów, i bardzo wiele zawaliło się dachów i murów. Mieszkańcy, częścią w domach zostający, częścią rozpięzierzeni po ulicach, oczekiwali z milczącą rozpaczą ostatniego wypadku tego okropnego zjawiska. Prócz trzęsienia ziemi, walka żywiołów na jej powierzchni, grzmot i trzask góry przyległej, rozstępującej się w kilku miejscach, nakoniec gwałtowny przestraszek mieszkańców, tę noc uczyniły wiecznie pamiętną w rocznikach miasta Kronsztada.

— Trzęsienie ziemi dnia 13-go z. m. miało miejsce, nie tylko w Temeswarze, ale podługъ otrzymanych doniesień także w Panczowie, Weiskirchen, Osawicy, Miklosie i Starey - Orsowie. W tém ostatniemъ mieście było tak mocne, że obawiano się zawalenia się wszystkich domów, z których nie masz żadnego bez uszkodzenia. Stróże nocni zapewniają, że w nocy, podczas tey straszney katastrofy, wydobywał się płomień w niektórychъ miejscach z ziemi. Zwierzęta domowe wydawały jęk piskliwy, słyszano nawet wyjących wilków i ryczących niedźwiedzi.

— Gazeta Siedmiogrodzka donosi z Hermanstadtu pod 24 Stycznia: „Gdy po długichъ znacznychъ mrozachъ d. 19, 20 i 21 t. m., z mocnymъ wiatremъ wschodnimъ nastąpiła odliga, która całkiemъ śniegъ w okolicachъ zniszczyła, d. 22 i 23 znowu powróciła burliwa pogoda z wielkimi mrozami. Dnia 23 wieczoremъ o pół do 9 przy zupełnie jasnymъ niebie i spokojnymъ powietrzu, dał się słyszeć straszliwy łoskot, podobny do stukania wielu naładowanychъ wozowъ przezъ most idących, który trwał około dwóchъ minutъ i podczasъ którego czuć się dały dwa mocne wstrząśnienia ziemi. Wolnie zawieszony barometr, chwiały się prawie przezъ półgodziny naksztaltъ wahadła zegarowego; tyleżъ czasu prawie słyszany byłъ głuchy szmer w powietrzu. Wkrótce po wstrząśnieniu, czyste dotądъ obłoki, lekka mgła zaciągnięte zostały. Wiele gmachow, a między innemi, fara katolicka, poniosły znaczne szkody, i w niektórychъ miejscachъ zapadły kominy. Z mieszkańcówъ niktъ nie uległъ nieszczęściu. (A.P.S.Z.)

F R A N C Y J A.

Paryż, dnia 10 Lutego.

Xiąże *Talleyrand* od trzechъ dni mocno jest chory. Lękają się, ażeby zło nie przeszło w nogi, na które

ф. стер. Определено отправить депутацию къ Канцлеру финансовой Палаты.

— *Devonport Telegraph* уведомляетъ, что находящійся теперь у Испанскихъ береговъ линійный корабль *Talavera* и второй называемый *Геркулесъ*, будутъ немедленно отправлены въ Канаду; оба имѣютъ по 74 орудія. По *Hampshire Chronicle* изданы повелѣнія вооружить къ веснѣ шесть линійныхъ кораблей, по 2 въ каждомъ изъ 3 главнѣйшихъ Англійскихъ портовъ, для перевозки на нихъ войска отправляемаго въ Канаду. Извѣстие это вообще понравилось, такъ какъ перевозка на транспортныхъ корабляхъ, обыкновенно употребляемыхъ до сихъ поръ, несоотвѣтствуетъ своей цѣли.

— Въ Сити обдумываютъ средства для отвращенія недостатка между работниками шелковыхъ фабрикъ въ Шпитальфильдсѣ. Больше 20,000 сихъ несчастныхъ находится въ крайней нищетѣ; все больше кажется удивляющимся, что въ Лондонѣ не мѣсто для шелковыхъ фабрикъ, которыя успѣшнѣе могутъ быть въ Сѣверной Англійи или Шотландіи, гдѣ дешевы угли.

— По письмамъ изъ Мексики, въ сей столицѣ 23 Ноября въ 12 час. 8 мин. по полуночи, опять случилось землетрясеніе. Удары продолжались 4½ мин. Это было сильнѣйшее землетрясеніе какого незапомнятъ. Колебаніе было волнообразно. Кафедральная церковь такъ повреждена, что для ея починки нужно будетъ по крайней мѣрѣ 12,000 пиастровъ. Въ предмѣстїяхъ многіе дома завалились и многіе люди убиты. (G. C.)

— Въ Нью-Йоркскихъ газетахъ напечатано содержаніе воззванія Маккензи отъ 18 Декабря. Онъ обѣщаетъ жителямъ Канады золотыя горы, и въ выраженїяхъ самыхъ поэтическихъ возбуждаетъ жителей къ всеобщему возстанію. Въ концѣ своего воззванія, онъ говоритъ, что настало самое благоприятное время для дѣйствій, ибо зима удалитъ изъ Канады наемные красные мундиры. Къ этому воззванію приложенъ списокъ членовъ временнаго правленія, Президентомъ коего Маккензи назначилъ самого себя.

— Донесеніе Нью-Йоркскаго Губернатора законодательному собранію въ Албанѣ, заключаетъ самыя подробныя свѣдѣнія о происшествіи на рѣкѣ Ніагарѣ. Пароходъ *Каролина*, частная собственность одного изъ жителей Америки, стоялъ въ пристани замка Шлоссеръ, близъ известнаго водопада. Въ ночь съ 29 на 30 Декабря 70 или 80 человекъ, на нѣсколькихъ вооруженныхъ лодкахъ, напали на пароходъ. Изъ 33 человекъ бывшихъ на этомъ суднѣ 12, или какъ нѣкоторые утверждаютъ 9, погибло. — Увѣряютъ, что всѣ умерщвлены по одиночкѣ, и въ числѣ ихъ два мальчика еще въ младенческомъ возрастѣ. Послѣ чего пароходъ отвязали, зажгли и пустили внизъ по рѣкѣ къ водопаду. Бездна его поглотила. Губернаторъ полагаетъ, что пароходъ доставилъ мятежникамъ оружіе и военные припасы, присовокупляя, что и это обстоятельство не можетъ оправдать злодѣянія. При донесеніи приложены письма его и отвѣтъ Полковника *M'Nab*, въ которыхъ сей послѣдній утверждаетъ, что Американцы стрѣляли по его людямъ изъ замка Шлоссеръ. (O. F. C. II.)

И т а л і я.

Римъ, 1-го Февраля.

Тогда какъ по ту сторону Альповъ жалуются на необыкновенно суровую зиму, именно когда въ Туринѣ 22 ч. п. м. холодъ доходилъ до 8 град., въ Миланѣ до 4, здѣсь и во всей южной Италіи умеренная температура. Только 3-го Января термометръ здѣсь на нѣсколько минутъ доходилъ до нуля. Съ этого времени мы постоянно имѣемъ нѣсколько градусовъ тепла; 15 Января термометръ показывалъ 10, 25 и 29 ч. пр. м. 12 град. выше нуля. Потому и неудивительно, что въ нашихъ садахъ нѣкоторые деревья покрыты весеннимъ цвѣтомъ. (A.P.S.Z.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 2-го Февраля.

Кортесы во вчерашнемъ своемъ засѣданіи приняли проектъ закона на счетъ набора 40,000 чел. въ цѣлости, и теперь начнутся прѣнія объ отдѣльныхъ статьяхъ. Между тѣмъ нельзя объяснить въ точности, какимъ образомъ Министры хотятъ вооружить и содержать еще 40,000 чел., когда средства недостаточны и для настоящей арміи, и между прочимъ, многіе Офицеры въ Ст. Себастьянскомъ округѣ съ Августа 1837 не получили ни копѣйки жалованья.

— Королева утвердила постановленіе чрезвычайной военной оуды на островахъ Пуэрто - Рико и Куба и теперь находящійся въ готовности въ Кадиксѣ корабль, немедленно отправится въ Антиллы.

— Въ Леонѣ 25-го ч. взбунтовалась часть гарнизона побужденная двумя Офицерами, которые хотѣли основать Республику. Между тѣмъ скоро удалось

инни же 500,000 фунт. стер. Postanowiono wystać deputacyą do Kanclerza Izby Skarbowey.

— *Devonport - Telegraph* donosi, że stojący teraz przy brzegach Hiszpańskich liniowy okręt *Talavera* i drugi zwany *Hercules*, będą bezwzględnie postane do Kanady; obadwa są 74-działowe. Według *Hampshire Chronicle*, wydane są rozkazy, ażeby uzbrojono na wiosnę sześć liniowych okrętów, po 2 w każdym z 3 główniejszych portów Anglii, z przeznaczeniem tychże pod wojsko wysyłające się do Kanady. Ta wiadomość podoba się powszechnie: ponieważ transport na okrętach przewozowych, zwykle dotąd używanych, nie jest tyle celowi odpowiadającym.

W City zajmują się obmyśleniem środków zaradzenia nędzy robotników fabryk jedwabnych w Spitalfields. Więcey, jak 20,000 tych nieszczęśliwych znajduje się teraz w jak naysmutniejszym położeniu; wszystko zdaje się coraz więcey wskazywać, że Londyn nie jest dla fabryk jedwabnych, które lepsze mają powodzenie w północnej Anglii lub Szkocyi, gdzie węgle są tanie.

— Według listów z Meksyku, w stolicy tej 23 listopada 3 minut da 1-szą z północy, znowu zdarzyło się trzęsienie ziemi. Uderzenia trwały 4½ minuty. Było to najmocniejsze trzęsienie, jakie tylko mogą pamiętać. Poruszenie było falowe. Katedra takie poniosła uszkodzenia, że na jej wyreparowanie potrzeba będzie przynajmniej 12,000 piasirów. Na przedmieściach zapadło wiele domów, a wielu ludzi utraciło życie.

— Dzienniki z New-York udzielają wiadomość o odezwie wydanej przez M'Kenzie, w dniu 18 Grudnia; obiecuje on w niej złote góry Kanadyczykom i zachęca w wyrażeniach szumnych i poetycznych do ogólnego powstania; kończy zapewnieniem, że nadszedł najsprzyjajniejszy czas działaniu, gdyż zimna oddala ją od Kanady najemną ponsową odzież. Na końcu tej odezwy umieszczona jest lista tymczasowego rządu, którego prezydentem sam się M'Kenzie mianował.

— Najdokładniejszą wiadomością o wypadku na rzece Niagara, znajdujemy w postanowieniu Gubernatora New-Yorkskiego, do ciała prawodawczego, w Albany zgromadzonego. Statek parowy *Karolina*, własność prywatna jednego Amerykańskiego obywatela, stał w przystani zamku Schlosser, w bliskości stawnego wodospadu, gdy w nocy z 29 na 30 Grudnia, napadnięty został przez kilka uzbrojonych statków, mających osadę od 70 do 80 ludzi. Z 33 ludzi, znajdujących się na pokładzie *Karoliny*, zginęło 12, lub podług innych 9. Wszyscy mieli być pojedynczo wymordowani, a między niemi dwóch małych chłopców. Napadający odwiązali potem statek, zapalili i puścili na prąd rzeki, gdzie przez wodospad został pochłonięty. Gubernator domyśla się, że ten statek przywoził rokoszanom broń i wojenne zapasy; sądzi jednak, że ta okoliczność nie jest dostateczną do usprawiedliwienia tak mordeczego napadu. Przytacza także swoje listy i odpowiadzi Angielskiego Półkownika *M'Nab*, w których ten utrzymuje, że Amerykanie strzelali do jego ludzi, z zamku Schlosser. (G. R. K. P.)

W ł o s n y.

Rzym, 2 Lutego

Wtenczas, kiedy po tamtej stronie Alp użalają się na niezwyczajnie srogą zimę, a nawet w Turynie dnia 22 z. m. mieli mrozu 8 stopni, a w Medyolanie 4, cieziemy się tu, jak i w całych Włoszech-Południowych, bardzo umiarkowaną temperaturą. Tylko dnia 3 Stycznia termometr na kilka minut spadł był na zero. Od tego czasu mieliśmy ciągle po kilka stopni ciepła; 15-go Stycznia termometr pokazywał 10°, a d. 25, również 29 z. m. 12° nad zero. Dla tego nie można się dziwić, że teraz już w naszych ogrodach, niektóre drzewa pokryte są kwiatami wiosennemi. (A.P.S.Z.)

Н и с з р а н і я.

Мадрид, дня 2 Lutego.

Кортесы на вчерашнемъ своемъ посиденіи przyjęли в огólności проектъ до права względem zaciągu 40,000 ludzi, i dopiero rozpoczną się rozprawy nad pojedynczemi artykułami. Tymczasem niewiadomo z pewnością, jakie Ministrowie obmyślą środki do uzbrojenia, i utrzymania jeszcze 40,000 ludzi, w tenczas kiedy niedostateczne są sposoby dla terazniejszej armii, a między innemi wiele oficerów w okręgu St. Sebastian od Sierpnia 1837 go, nieotrzymało ani feniga żołdu.

— Królowa potwierdziła prawo względem wybrania nadzwyczajnego podatku wojennego na wyspach Puerto-Rico i Cuba; stojący w pogotowiu w Kadyxie okręt uda się teraz niezwzględnie do Antyllow.

— W Leonie 25 Stycznia zbuntowała się część załogi, podburzona przez dwóch oficerów, którzy chcieli ustanowić rzczechpospolitą. Tymczasem wkrótce się udało

привести бунтовщиковъ въ повиновеніе. Два Офицера, *Доти* и *Гвисасола* разстрѣляны. (A.P.S.Z.)

ГРЕЦІЯ.

Афины, 28-го Января.

Съ того времени, какъ Король *Оттонъ* лично председательствуетъ въ Совѣтъ Министровъ, дѣятельность его усилилась вмѣстѣ съ умноженіемъ занятій. Спокойствіе въ Греціи ничѣмъ не нарушено. — Судя по нынѣшнимъ обстоятельствамъ, дѣла идутъ довольно хорошо. Французская и Англійская эскадры крейсируютъ въ Средиземномъ морѣ. — Адмиралъ *Галлуа*, съ своего эскадрой, усиленно итальскими судами, держится береговъ Сиріи. (О. Г. Ц. П.)

— За нѣсколько дней Министръ иностранныхъ дѣлъ *Г. Зографосъ* прибылъ сюда на Французскомъ бригѣ и выдерживаетъ карантинъ въ здѣшнемъ карантинномъ заведеніи.

— Нѣсколько дней въ нашихъ гаваняхъ находится Французскій линейный корабль *Тридемпъ*, первый корабль по величинѣ прибывшій въ нашу гавань.

— Министерскій Совѣтникъ въ Министерствѣ Финансовъ, который за то, что женился на свояченицѣ, Епископомъ Аттичскимъ отлученъ отъ церкви и въ свѣдѣствіе сего отлученія на днѣхъ отставленъ отъ Государственной службы. Вообще сожалѣютъ, что этотъ дѣятельной и честной человекъ оставилъ Министерство.

— Газета *Сотиръ*, изданіе которой было прекращено, опять будетъ выходить подъ прежнюю редакцію. Неизвѣстно еще направленіе этой газеты, потому что въ объявленіи не сказано о томъ ясно; но основанія принятыя сею газетою въ последнее время и образъ мыслей Редактора заставляютъ думать, что новый *Сотиръ* приметъ для себя правиломъ примиреніе партій и поддержаніе Королевскаго престола, впрочемъ совершенно независимо отъ Министерства. (A.P.S.Z.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 15-го Января.

Нури-Эффендѣй бывшій Посланникъ въ Парижъ и наименованный недавно Мустехаромъ, 11-го ч. прибылъ сюда изъ Франціи. Отличныя способности, которыя доказалъ этотъ чиновникъ въ разныхъ обстоятельствахъ, а также его усердіе къ общему благу, служатъ достаточнымъ ручательствомъ, что онъ всѣми силами будетъ поддерживать предполагаемыя *Решидъ-Беемъ* реформы.

— Русскій пароходъ *Александра*, за 5 недѣль отпавившійся отсюда въ Одессу, вчера возвратился сюда, со всѣми пассажирами, письмами и товарами, такъ какъ онъ по причинѣ льда, не могъ приплыть ни къ Одессѣ ни къ Севастополю. Въ Черномъ морѣ отъ сильнаго вѣтра лишился онъ своего паруса. Последнія бури въ Черномъ морѣ много причинили бѣдствій и давно незапомнишь столь суровой и неприятной для навигаціи погоды.

— Воровства чрезвычайно здѣсь увеличиваются. На прошлой недѣль въ Галатѣ посредствомъ поддельнаго ключа, днемъ украли 10,000 піастровъ, и хотя воры довольно извѣстны, однако никто не смѣетъ преслѣдовать ихъ, опасаясь мщенія ихъ сотоварищей, которыхъ дерзость конечно еще увеличилась бы.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Египта и Сиріи, *Мегмедъ-Али* въ обѣихъ краяхъ дѣлаетъ значительныя вооруженія, коихъ собственная цѣль еще неизвѣстна. Теперь все болѣе увѣряются, что нельзя думать о мирной съ нимъ сдѣлкѣ, такъ какъ его требованія въ этомъ отношеніи, все болѣе и болѣе увеличиваются. Многие даже полагаютъ, что онъ всѣми силами старается сдѣлать разрывъ съ Портою, а поступокъ *Мегмеда-Али* и его сына, заставляютъ конечно вѣрить, что это дѣло возможное. (A.P.S.Z.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ Греціи, за исключеніемъ школъ для первоначальнаго обученія юношества, Правительство основало три рода учебныхъ заведеній, то есть Еллиногреческіе институты, гимназій и университетъ. Еллиногреческіе институты существовали уже прежде Турецкой войны, въ послѣдствіи измѣнили только программу преподаваемыхъ предметовъ, сохраняя впрочемъ первоначальное свое названіе. Афинская гимназія заслуживаетъ особенное вниманіе, по знаменитой учености преподающихъ въ оной науки.

— Въ 1836 году, въ Парижѣ было съѣдено 72,255 быковъ, 17,221 корова, 77,250 телятъ, 378,351 баранъ, а въ 1837 году: быковъ 70,625, коровъ 19,065, телятъ 78,200, барановъ 378 351. Слѣдовательно, въ 1836 году Парижане съѣли болѣе быковъ (1 610 лишнихъ), а въ 1837 году болѣе коровъ (1,844 лишнихъ), телятъ (950 лишнихъ), барановъ (7,095 лишнихъ) противъ 1836 года. (О. Г. Ц. П.)

przyprorowadzić buntowników do porządku. Obadwaj oficerowie *Doti* i *Guisasola*, zostali rozstrzelani. (A.P.S.Z.)

ГРЕС҃А.

Ateny, dnia 28 Stycznia.

Od czasu, jak król Otto sam przewodniczy naradom ministrów, podwoiła się jego czynność i pracowitość. Zupelna panuje w Grecyi spokojność, i wszystko, ile okoliczności terazniejsze pozwalają, idzie dosyć dobrze. Eskadry: francuzka i angielska na morzu śródziemnym są w wielkim ruchu; admirał *Gal-lois* krąży przy wybrzeżach Syrii, a eskadrajego w zmocniona została kilku wielkimi okrętami.

— Przed kilką dniami Minister Spraw Wewnętrznych *P. Zoographos*, na brygu francuzkim tu przybył i odbywa kwarantannę w tutejszym domu zdrowia.

— Od kilku dni znajduje się w naszym porcie, francuzki okręt liniowy *Trident*, pierwszy tej wielkości, który wpłynął do naszego portu.

— Pewien Radca Ministeryaluy w Ministeryum Skarbu, który, za to, że pojął za żonę swoją krewną, został exkommunikowany przez Biskupa Attyckiego, w tych dniach, skutkiem tej exkommunikacyi, otrzymał uwołnienie ze służby Państwa. Ubolewają powszechnie nad tym wypadkiem: był to bowiem jednym ze zdolniejszych i rzetelnym urzędnikiem.

— Dziennik „Obrońca” (*Sotir*), który przestał być wychodzić, znowu będzie wydawany pod dawniejszą redakcją. Niewiadome jeszcze dążenie tego dziennika, gdyż w ogłoszeniu redakcyi nic o tém niepowiedziano; lecz zasady, których się trzymał w ostatnim czasie swojego istnienia i sposob myślenia głównego redaktora, każą się domyślać, że nowy „Obrońca” będzie miał na celu połączenie stronniectw politycznych i dzielne wspieranie tronu Królewskiego, w zupełnej jednak niezależności od Ministeryum. (A.P.S.Z.)

ТУРС҃А.

Konstantynopol, d. 15 Stycznia.

Nuri Effendi, były Poseł w Paryżu, a niedawno mianowany na Mustehara, d. 11 z Francyi tu przybył. Niepospolite zdolności, których urzędnik ten w różnych okolicznościach najwykniejsze dał dowody, jak równie gorliwość jego o dobro powszechne, są dostateczną rękojmią, że zamierzone przez *Reszyd Beja* reformy, całemi siłami wspierać będzie.

— Rosyyski statek parowy, *Alexandra*, który przed trzema tygodniami wypłynął ztąd do Odessy, wczora ze wszystkimi passażerami, listami i towarami tu powrócił: gdyż z przyczyny lodow niemógł wypłynąć, ani do Odessy, ani do Sewastopola. Na morzu Czarném, z przyczyny mocnego wiatru, pozbawiony został parapetu. Ostatnie burze zrzucić miały wielkie szkody na morzu Czarném. Od wielu lat nie pamiętają tak surowej i nieprzyjaznej dla żeglugi pogody.

— Kradzieże mnożą się tu w sposób zastrasżający. W przeszłym tygodniu na Galacie, w śród dnia, za pomocą dobranego klucza, ukradziono 10,000 piastrowъ, i chociaż złodzieje bardzo dobrze są wiadomi, jednak nikt nie odważy się ich ścigać, z bojaźni zemsty ich współtowarzyszy, przez co naturalnie powiększyłaby się ich zuchwałość.

— Podług ostatnich wiadomości z Egiptu i Syrii, *Mehmed Ali* w obu krajach znaczne czyni uzbrojenia, których właściwy cel nie jest jeszcze wiadomy. Coraz więcey przekonują się, że o pojednaniu z nim w sposób pokoju, zgoła myśleć nie można: gdyż wymagania jego w tym względzie, coraz stają się większemi. Wielu nawet tego jest zdania, że on ze wszystkich sił pracuje nad tѣm, ażeby skutecznie zerwanie z Portą: o podobieństwie bowiem takich zamiarów niezawodnie przekonują postępowanie *Mehmeda-Alego* i jego syna. (A. P. S. Z.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W Grecyi, prócz szkół zwyczajnych początkowych, założył Rząd trzy rodzaje instytucyj naukowych wyższych, to jest: szkoły Helleńskie, Gimnazya i Uniwersytet. Instytuta Helleńskie, istniały już przed wojną Turcką; później zmieniły tylko poprzedni system naukowy, zachowując dawne nazwanie. Pomiędzy gimnazjami odznacza się szczególniej Ateńskie, w którym znakomici nauczyciele wykładają nauki.

W ciągu roku 1836, spożyto w Paryżu 72,255 wołów, 17,221 krów, 77,250 cieląt, 378,351 baranów, w roku zaś 1837: wołów 70,625, krów 19,065, cieląt 78,200, baranów 378 351. A zatem w roku 1836 Paryżanie spożyli więcey wołów (1,610), w roku zaś 1837: krów (1,844), cieląt (950), baranów (7,095) więcey, niż w roku 1836. (G. R. K. P.)